

Zo brengt FLORON wilde planten

Een paar honderd floristen doen jaarlijks mee aan het inventariseren van kilometerhokken. De opdracht is simpel: noteer zoveel mogelijk plantensoorten die in het hok voorkomen. Floristen die meedoen aan het “strepen” van kilometerhokken staan in een lange traditie: al in 1902 werd hiermee begonnen door de Nederlandse Botanische Vereniging. In dit artikel leggen we uit hoe, en met welk doel, FLORON de flora van Nederland in kaart brengt en monitort.

Sinds de beginjaren van het verspreidingsonderzoek staat één doel voorop: het maken van actuele verspreidingskaarten van de wilde flora van Nederland. Sinds de oprichting van FLORON in 1988 zijn daar ook andere doelen bijgekomen, waaronder het bepalen van de voor- en achteruitgang van de soorten en het monitoren van uitheemse plantensoorten. Hoewel de basis van het verspreidingsonderzoek, hokken strepen, niet wezenlijk is veranderd, is er wel meer aandacht gekomen voor de aansturing van het verspreidingsonderzoek. Na een periode van losse projecten, heeft FLORON nu vier doorlopende waarnemingsprojecten die elkaar aanvullen.

(Het Nieuwe) Strepen

Voor Het Nieuwe Strepen maakt FLORON jaarlijks een selectie van kilometerhokken die nog nooit, of heel lang geleden voor het laatst zijn bezocht. De hokken worden door twee verschillende waarnemers los van elkaar bezocht. Hierdoor krijgen we een compleet beeld van de flora. De verschillende looproutes, verschillende bezoekenmomenten in het jaar en de florakennis van beide waarnemers samen, zorgen ervoor dat tijdens twee bezoeken 50% meer soorten gevonden worden dan tijdens een enkel bezoek. De verschillen in de lijsten zijn voor deelnemers te zien in de NDFF Verspreidingsatlas. Het Nieuwe Strepen is de afgelopen jaren behoorlijk populair geworden.

Jaarlijks doen 225 floristen mee en worden ruim 200 kilometerhokken dubbel bezocht. De laatste jaren bevat de selectie van kilometerhokken ook gebieden die vijf jaar geleden bezocht zijn. Daarmee hopen we over enkele jaren trends van soorten op de kortere termijn te kunnen bepalen. Samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek kijken we welke factoren van invloed zijn op de herkenning van soorten.

Behalve Het Nieuwe Strepen staat het floristen natuurlijk vrij om andere kilometerhokken te bezoeken en losse waarnemingen door te

geven. De districtsteams kunnen adviseren welke hokken niet recent zijn bezocht en een bezoek waard zijn. Tijdens inventarisaties worden jaarlijks van 1.000 kilometerhokken min of meer complete soortenlijsten gemaakt.

Witte gebieden

Niet overal in het land zijn evenveel floristen actief. En het landschap is niet overal even uitnodigend voor de gemiddelde natuurliefhebber. Toch wil FLORON de wilde planten graag landsdekkend in kaart brengen. Daarom wordt jaarlijks een kaart gepubliceerd met hokken van 5x5 kilometer waarin de laatste tien

Houd je van verrassingen? Inventariseer dan eens een Wit gebied! Ze zien er niet altijd even uitnodigend uit, maar ook hier zijn leuke planten te vinden. Zoals Liggende ganzerik (*Potentilla supina*) in de Noordoostpolder, een vrij zeldzame soort van het rivierengebied die zich uitbreidt naar het nieuwe land. Foto: Willem Braam.

jaar weinig kilometerhokken bezocht zijn. Hier kun je als florist veel bijdragen. Afgelopen jaar werden 30 van de 60 beschikbare witte gebieden bezocht. Omdat gegevens verouderen, komen er jaarlijks ook weer zo'n 30 nieuwe witte hokken bij. Het overzicht van witte hokken is te vinden bij de projecten in de NDFF Verspreidingsatlas.

Staat deze plant er nog?

Alle waarnemingen van planten die in Nederland gedaan worden, komen in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Dat zijn alle gegevens, zowel van vrijwilligers, als van professionele karteringen in natuurgebieden. Dankzij dit totaalbeeld kunnen we berekenen welke groeiplaatsen van zeldzame soorten over het hoofd worden gezien. Mannetjesorchis in het Gerendal bijvoorbeeld, wordt jaarlijks tien keer gemeld, maar in de bossen bij Vaals en Slenaken – moeilijker bereikbaar - wordt minder intensief gezocht. Met het project *Staat deze plant er nog?* roept FLORON waarnemers op om deze vindplaatsen opnieuw te bezoeken. Jaarlijks worden zo'n 50 "vergeten" groeiplaatsen van bijzondere soorten nagelopen. Ook voor beheer en bescherming zijn actuele waarnemingen juist op die locaties erg belangrijk.

Zeldzaamste Soorten Project

In 2019 gaat FLORON van start met het in kaart brengen van populaties van de twintig zeldzaamste soorten: soorten die al jaren slechts op één of twee locaties voorkomen. Onze zeldzaamste en meest bijzondere wilde planten! Hiervoor zoeken we ambassadeurs die de locaties elke paar jaar willen bezoeken om exacte tellingen uit te voeren in de bloeitijd. We willen precies weten hoe-

Duitse brem (*Genista germanica*) behoort tot de twintig zeldzaamste soorten van het land. Reden om de soort jaarlijks te gaan volgen binnen het Zeldzaamste soorten project. In de loop van 2019 gaan we hiermee van start. Houd de digitale nieuwsbrief in de gaten. Foto: Karel Gort.

veel exemplaren er groeien. Met deze gegevens kunnen we een vinger aan de pols houden over de trend van deze soorten. Om de tellingen op de langere termijn vol te houden, gaan we beheerders, frequente waarnemers en waarnemers uit de buurt benaderen om de telling uit te voeren. Veel van het werk zal zich concentreren op Zuid-Limburg.

Conclusie

Dankzij technische vooruitgang heeft FLORON haar waarnemingsprojecten in de afgelopen jaren opnieuw vormgegeven. Hierdoor

kunnen we op de lange termijn betrouwbare informatie over wilde planten verzamelen, bijvoorbeeld voor de nieuwe Rode Lijst die over enkele jaren moet verschijnen. Met de reserveringsmodules en overzichten in de NDFF Verspreidingsatlas is voor deelnemers duidelijk wie wat doet en wordt dubbel werk voorkomen. Samen met een groeiend aantal floristen zijn nu alle ingrediënten aanwezig om de flora van Nederland op de kaart te zetten.

Tekst: Laurens Sparrius